

בגדר ובדיני הדלקת מהדרין מן המהדרין

האם בעל הבית הוא המדליק נר לכל אחד ואחד

שבת (כא, ב) תנו רבנן מצות חנוכה נר איש וביתו, והמהדרין נר לכל אחד ואחד. והמהדרין מן המהדרין, בית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמנה, מכאן ואילך פוחת והולך, ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך.

וכתבו בתוס' (ד"ה והמהדרין) דמה שאמרו בית שמאי ובית הלל שפוחת והולך או מוסיף והולך אינו אלא אנר איש וביתו, שכן יש יותר הידור דאיכא היכרא כשמוסיף והולך או מחסר, שהוא כנגד ימים הנכנסים או היוצאים, אבל אם עושה נר לכל אחד, אפילו יוסיף מכאן ואילך ליכא היכרא שיסברו שכך יש בני אדם בבית.

ועי' בספר בית הלוי עה"ת שהביא קושית ה"עולם" על תוס', שמאן יימר שההיכר חייב להיות כל זמן שהנרות דולקים, דילמא די בזה שבשעת ההדלקה, כשבני הבית מדליקין, יבינו הרואים שמדליקין כמנין הימים. (שבשעת ההדלקה רואים כמה אנשי בית יש). ותירץ, שע"כ צ"ל שס"ל לתוס', שמהדרין שמדליקין נר לכל אחד ואחד, היינו שבעה"ב מדליק כמנין כולם ולא שכל אחד מדליק לבד, ולכן אפילו בשעת הדלקה א"א לדעת כמה הם בני הבית. וכן היא דעת הרמב"ם (חנוכה ד, א) דסובר דבעל הבית הוא המדליק, וז"ל כמה נרות הוא מדליק בחנוכה, מצותה שיהיה כל בית ובית מדליק נר אחד בין שהיו אנשי הבית מרובין בין שלא היה בו אלא אדם אחד, והמהדר את המצוה מדליק נרות כמנין אנשי הבית נר לכל אחד ואחד בין אנשים בין נשים, והמהדר יתר על זה ועושה מצוה מן המובחר מדליק נר לכל אחד ואחד בלילה הראשון ומוסיף והולך בכל לילה ולילה נר אחד. ומבואר דבעה"ב הוא מדליק. אבל הרמ"א (תרעא, ב) סובר דכל אחד מבני הבית מדליק. (ועי' בחי' מרן רי"ז הלוי על הרמב"ם שביאר פלוגתתם ונביא דבריו בסמוך).

מראיית התוס' מנר שיש לו ב' פיות, לענין הדלקה בפתח החצר, מוכח שבעה"ב מדליק

וכן מוכיח בס' גליא מסכתא, מתוס' שם בסמוך, דהנה איתא בגמ' (שם) מצוה להניח בפתח ביתו מבחוץ, ופרש"י דהכוונה לפתח ביתו, אפילו אם היא פתוחה לחצר. ותוס' (ד"ה מצוה) חולקים וסוברים, שרק אם ביתו פתוח לרשות הרבים, אז מדליק בפתח ביתו, אבל אם ביתו פתוח לחצר, אז יש לו להדליק בפתח החצר. והוכיחו כן מהא דאמרינן לקמן (כג, ב) נר שיש לה ב' פיות עולה לשני בני אדם, ואם לעולם מדליק בפתח ביתו איך יתכן הדלקה של ב' בני אדם בפתח אחד, אבל אי מדליק בפתח החצר ניחא, דמיירי שיש ב' בני אדם שגרים באותו חצר.

אבל רש"י לקמן (שם ד"ה שתי) פירש שנר שיש ב' פיות שעולה לשני בני אדם, איירי למהדרין שמדליקין נר לכל אחד ואחד, ולפי"ז נדחה ראייתו של התוס', וצ"ע למה תוס' לא תי' הכי (וכבר עמד בזה המהרש"א עי' מה שתירץ). ותירץ בגליא מסכתא שתוס' סובר כנ"ל, שבעה"ב הוא זה שמדליק כמנין אנשי ביתו, ולכן א"א לפרש לשון הגמ' "עולה לשני בני אדם"

למי שמדליק כמהדרין, דאין זה שני בני אדם, כיון שבעל הבית מדליק לכולם, ומזה הוכיחו התוס' שמיירי במדליק פתח חצירו.

עוד ראיתי להוכיח שבעל הבית מדליק את כולם מעיקר דברי תוס', שכתבו שמהדרין מן המהדרין אינו מדליק נרות כמספר כאנשי ביתו כיון שאז לא יהיה ניכר מנין הימים. וקשה שע"י שמרוויח מעלת מהדרין מן המהדרין להדליק כמנין הימים, מפסיד את המעלה שכל אנשי ביתו ידליקו בעצמם משום מצוה בו יותר מבשלוחו, ומאן יימר שמעלת המהדרין מן המהדרין להדליק כמספר הימים, עדיף מהמעלה של מצוה בו יותר מבשלוחו. אבל אם נאמר שסוברים התוס', שבעה"ב הוא זה שמדליק כמנין אנשי ביתו ניחא, שבכל מקרה אין אף אחד שמדליק בעצמו.

ראייה מדברי הגרעק"א דכל אחד מבני הבית מדליק לעצמו

והנה הגרע"א בתשובה (תניינא סימן יג) דן במי ששכח לברך על נרות חנוכה לפני ההדלקה, האם יכול לברך באמצע ההדלקה. ובתחילה הוכיח מעיקר הדין של "מהדרין", שכל אחד מאנשי הבית מדליקין ומברכים, הרי שאפשר לברך על ההידור, וא"כ הכא נמי יוכל לברך על נרות הנשאים.

ודחה הגרע"א, דאולי התם כל אחד מכוון שלא לצאת, וממילא יכול לברך, נמצא שאינו מברך על הידור אלא על עיקר המצוה, אך לעולם על ההידור אינו מברך.

וכל ראית הגרע"א הוא רק לדעת הרמ"א שהמדליקים כ"מהדרין" שכל אחד מדליק בפני עצמו, [וגם כל אחד ואחד מברך לעצמו וכדברי רש"י], אבל אם נאמר דבעה"ב הוא זה שמדליק כל הנרות אין ראייה כלל שיכול לברך על הידור.

הבנת הדרכי משה בשיטת תוס'

אבל נראה שהרמ"א לא הבין כך בדברי התוס', דהנה כתב הדרכי משה (סימן תרעב) שכהיום שמדליקין בתוך הבית, אין לחוש למה שכתבו התוס' שאינו ניכר מספר הימים אם מוסיף והולך כפי מנין אנשי ביתו, דכשמדליקין בפנים כל אחד ואחד יכול להדליק במקום מסוים, וממילא יהיה ניכר מספר הימים. ועוד כתב, שכיון שמדליקין בפנים, א"כ הפרסומי ניסא אינו אלא לאנשי הבית, והם הרי יודעים כמה בני בית יש, וממילא שוב יהיה ניכר מספר הימים.

ולכאורה הטעם הראשון שכתב לא שייך אם בעל הבית מדליק לכולם, דא"כ אפילו אם מדליקין בפנים אין טעם שידליק כל אחד לבדו, דאכתי אינו ניכר מספר הימים שהרי בעה"ב הוא זה שמדליק לכולם במקום אחד, ולא כל אחד במקומו. [אבל הטעם השני שכתב, שבני הבית יודעים כמה הם בני הבית, שייך אפילו אם בעה"ב מדליק את כל הנרות]. ואולי יש לדחות הראייה דאם מדליקין בפנים יש עצה שידליק בעה"ב לכל אחד במקום אחר.

האם אכסנאי יכול לברך בעצמו

ומדברי הגרעק"א הנ"ל מבואר חידוש בדין הדלקה דמהדרין, דהגרע"א ביאר דהטעם שמברך על משום דכיון שרצונו להיות מהמהדרים כוונתו שלא לצאת בשל זה המדליק, וממילא מחויב מדינא. ומתבאר מדברי הגרע"א חידוש בגדר מצות מהדרין מן המהדרין, דכל

עיקר הדין דמהדרין הוא על ידי שמכוין שלא לצאת בהדלקת בעל הבית ולכן חוזר עליו החיוב מדינא.

ונראה שהט"ז (תרעז, א) חולק עליו בזה. דהנה נחלקו התרומת הדשן (סימן קא) והב"י (סימן תרעז) האם אכסנאי שמדליקין עליו בביתו, יכול להדליק ולברך לעצמו. דעת התרומת הדשן שאכסנאי יכול להדליק לבד אפילו אם אשתו מדלקת עליו, וביאר דכשם שיש הידור בנר לכל אחד ואחד בבית אחד, ה"נ יש הידור בנר לאיש ונר לאשתו בשני מקומות, אלא שהתנא לא פסיקא ליה למיתני הך מהדרין, דלא שכיחא כולי האי. והתרה"ד הביא שיש גדול א' שאמר שאין לברך משום דלא מצינו ברכה זו בתלמוד, וכן כתב הב"י דאין לסמוך על זה לברך ברכה שאינה צריכה.

וכ' הט"ז לקיים פסק התרומת הדשן דיכול לברך, דמה שמצינו שהגמ' קרי להאי "מהדרין" מסתמא הכוונה שיעשה כל אחד כן וניחא לכל אדם להיות בכלל מהדרין, אבל אם מדליקין עליו ורוצה להדליק בפני עצמו הרשות נתונה לאדם לעשות כרצונו אם רוצה יוצא בברכה שמדלקת אשתו ואם אינו רוצה יברך בפ"ע, והוכיח כן מכמה מקומות בש"ס ובפוסקים, שאף שאדם יכול לצאת ע"י שומע כעונה, מ"מ יכול לברך לעצמו אם ירצה.

והנה להגרע"א אין התחלה לדברי הט"ז, שהרי הגרע"א ביאר שיסוד דין מהדרין הוא שאינו רוצה לצאת בהדלקת בעל הבית ולכן חוזר עליו החיוב מדינא ומברך, ואילו להט"ז אם רוצה לברך ולא לצאת בברכת חבירו אינו בכלל המהדרין אלא שמותר לעשות כן כרצונו ואינו ברכה לבטלה.

בדברי הגרי"ז

ידועים הם דברי מרן הגרי"ז הלוי בביאור פלוגתת הרמ"א והרמב"ם אם בעה"ב מדליק או כאו"א מדליק, עפ"י מה שסובר הר"מ לגבי ציצין המעכבין את המילה שאם פירש אינו חוזר. וביאור דעת הר"מ ביאר הבית הלוי ח"ב משום דהידור ל"ש אלא בעיקר המצוה, אבל כשפירש, שוב ההידור ל"ש למצוה, וביאר הגרי"ז דה"ה הכא, דאם ידליקו בני הבית כאו"א נמצא דכל הדלקתם משום הידור ואי"ז שייך למצות בעל הבית כלל, ולכן סובר הרמב"ם שבעה"ב הוא שמדליק את כולן. אבל הרמ"א לשיטתו דגם בפירש חוזר על ציצין המעכבין סובר ששייך הידור וחשיב הידור על עיקר המצוה ולכן גם כאן יש הידור אם כל אחד מדליק.

ולדברי הגרעק"א אינו ענין כלל, דכיון שהם מכוונים שלא לצאת ידי חובה א"כ שפיר יש כאן הידור דההידור הוא עצמו עיקר מצווה.

אבל בעיקר המחלוקת של הרמב"ם והרמ"א יותר נראה לומר לבאר עפ"י הנידון האם הדלקת נ"ח הוא חובת הבית, ר"ל חיוב אחד שמוטל על כל המשפחה ביחד, או שהוא חובת גברא, ר"ל שהחיוב מוטל על כל אחד לבד אלא שאחד מוציא את כולם. שהרמב"ם סובר שהוא חיוב על המשפחה כמו שכתב (מגילה וחנוכה ד, א) וז"ל מצוה שיהיה כל בית ובית מדליק נר אחד, ולכן ס"ל שגם בהידור אחד מדליק לכולם, אבל הרמ"א סובר שהחיוב הוא על כל אחד ואחד אלא שיכול לצאת ע"י חבירו, וההידור הוא שכל אחד יוצא בפני עצמו כדברי הגרע"א. [ועיין בסימן אחר שהארכנו בנידון זה].

אין מדליקין מנר לנר

ועי' בשו"ע (סי' תרעד) שנחלקו המחבר ורמ"א, האם מותר להדליק נרות חנוכה מנר לנר. דעת המחבר שמותר, אבל הרמ"א כתב שנוהגין להחמיר לא להדליק מנר לנר, משום דעיקר מצותו אינו אלא נר אחד, והשאר אינו מצוה כל כך, ולכן אין להדליק מזה לזה (ומקורו מהגהות מיימוני חנוכה ד, ט ומרדכי שבת פ"ב רמז רעא). ועי' בשערי תשובה שמביא משו"ת בית יהודה (בשערי תשובה ציין שהוא בסימן יח, ולפנינו הוא סימן כא) שתמה על הרמ"א, שהרי לכאורה מה שמצינו שמדליקין מנר לנר הוא אפי' לגבי המהדרין שמדליקין באותו הבית, [עיי"ש שביאר משום שאם הוא בבית אחר הרי הדליקה בפנים והוציאה לחוץ לא יצא], ואין לומר דקאי לפי המנהג שכל אחד מבני הבית מדליק דאז אסור להדליק מנר לנר, דמאי שנא סוף כל סוף הוא בכלל מהדרין, ואם כן גם כשאחד מדליק יהיה אסור להדליק מהנר הראשון לנרות הנוספים.

ואם נאמר כדברי הגרע"א אין כאן קושיא כלל, דודאי שפיר יש לחלק בין מהדרין שמדליקין נרות כמספר הימים לבין מהדרין שכל אחד מדליק לעצמו, דלענין נרות הנוספים יתכן דאינו עיקר המצוה, אבל לענין מה שכל אחד מדליק לעצמו הרי כתב הגרע"א שכל אחד מכוין שלא לצאת בהדלקת בעל הבית וממילא מתחייב מדינא, וא"כ ודאי בכהאי גוונא מדליקין מנר לנר שהכל הוא מעיקר המצוה. ומבואר מדברי בעל שו"ת בית יהודה דלא ס"ל שהמדליקים מכוונים שלא לצאת בהדלקת בעל הבית.

אלא שהגרע"א עצמו שם כבר תמה על הרמ"א לפי דבריו למה אסור להדליק מנר לנר, הרי כל אחד מכוון שלא לצאת א"כ הוי עיקר המצוה. ונקט בדעת הרמ"א שמירי אפילו במהדרין בבני הבית שכל אחד מדליק לעצמו ג"כ אסור להדליק מנר לנר, כמו שפי' המג"א שם ד' הרמ"א, ולכן מקשה כנ"ל דלכאורה הכל הוא מעיקר המצוה כיון שמכווין שלא לצאת, והניח בצע"ג. ואם היינו מפרשים שהרמ"א לא מירי אלא שאחד מדליק כמהדרין מן המהדרין, ולא בכל בני הבית שמדליקין כל אחד לעצמו כמהדרין, היה אפשר ליישב דברי הגרע"א עם דברי הרמ"א, ודו"ק.

מהדרין כאופן של קיום המצוה

בעיקר נידון הגרע"א איך מברכים על המהדרין, דמשום כך ביאר הגרע"א שמכוין שלא לצאת בברכת בעל הבית ואז חיוב הוא מדינא, הנה בשפת אמת (שבת כא, ב) דן לומר בזה, דכך תיקנו, שגם מהדרין הוא בכלל המצווה, ולכן יכול לברך, ואף שאינו מחויב מ"מ שייך לומר "וציונו" אפילו אינו מחויב כדמצינו בכמה דוכתי.

והקשה ע"ז מדברי המג"א (תרעא, א) שכתב שמי שיש לו שמן על ב' נרות ולחבירו אין לו כלום, מוטב שיתן לחבירו משיהיה לו הידור מצוה, א"כ משמע שההידור אינו חשוב מצוה גמורה, דפשיטא דאינו מחויב להיבטל מהמצוה בשביל לזכות חבירו, וא"כ הדרא קושיא לדוכתה אמאי ה"מהדרין" מברכים כל אחד ברכה לעצמו. ועוד הקשה, דלפי המ"א יעלה שאם שכח לברך ונזכר אחר שהדליק עיקר החיוב שלא יברך, דאי ההידור אינו מצוה גמורה שוב אינו יכול עוד לברך.

ותירץ שם, דלעולם יש לומר דההידור הוי מצוה גמורה ומשום הטעם הנ"ל דכך היה התקנה שהמהדרין יעשו המצוה באופן זה, ואכתי קיימי דברי המג"א, דאם יש לו כמה נרות יתן לחבירו, דסוף סוף גם אם ידליק כמה נרות אי"ז אלא מצוה אחת, דהרי אין ב' הנרות והג'

חשובין ב' וג' מצות, ונמצא דאם ידליק נר אחד נחסר לו רק ההידור, ושפיר י"ל דצריך לבטל את ההידור בשביל שיקיים חבירו עיקר המצוה.

ברכה על הידור מצוה

והנה הנידון הראשון שם בדברי הגרע"א שם בתשובה הוא האם אפשר לברך על הידור מצוה במי שהדליק בלי ברכה, ונזכר קודם שסיים הדלקתו, שמכאן ואילך אין כאן אלא משום הידור מצוה בלבד, משום שכבר יצא עיקר המצוה בזה שהדליק נר אחד. אך יש לדון בעוד ציור כגון מי שלא היה לו מספיק נרות בשעת הברכה למספר הימים, ואח"כ נזדמן לו יותר נרות ומדליק אותם, האם יכול לחזור ולברך על מה שמדליק עכשיו.

ועי"ש שנחלקו בזה הא"ר והפר"ח, דהפר"ח (סוף סימן תרעב) כתב שא"צ לחזור ולברך על הנרות הנוספים, ונימוקו משום דמצות חנוכה נר איש וביתו, והשאר אינו אלא משום הידור לא בעי לברוכי. ועוד שהרי כן כתב הב"י (סימן תרעב) בשם ארחות חיים (הל' חנוכה אות י) שא"צ לברך משום דהברכה שעשעה בתחילה על דעת כל הנרות שידליק עשאה. הרי להדיא שאינו מברך על הנרות שחיסר.

וכתב הגרע"א (שם) שראיית הפר"ח מהב"י, הוי ראייה לסתור סברתו הראשונה, שהרי לטעמו הראשון אין לברך על הנרות הנוספים משום דהוי הידור, אך מדברי הב"י דכל הטעם משום שדעתו היתה בשעת הברכה על כל הנרות שצריך להדליק, משמע דבלא"ה היה צריך לברך משום הידור, והביא דבאמת באליה רבה (סוף סימן תרעב) כתב לדייק מהב"י שאם לא היתה דעתו לכך, כגון היכא שחשב שלא יהיה לו יותר נרות, ואח"כ נזדמן לו נרות צריך לחזור ולברך.

ראיית הא"ר מהאבודרהם

נמצא דלדעת הא"ר וכפי המדוייק מהב"י בשם ארחות חיים, באמת שייך ברכה אף על ההידור. והפר"ח חולק בזה דכיון דמצות נר חנוכה נר איש וביתו אינו יוכל לברך על ההידור.

והא"ר כתב שכן משמע כדבריו בדברי האבודרהם. ויש לעיין טובא בראייתו מדברי האבודרהם, דז"ל (חנוכה): נשאל הר"ם במז"ל מי שהדליק נר חנוכה ובירך עליו, ואחר כך הדליק נרות אחרות, אם צריך לחזור ולברך או לא וכן פעם אחר פעם. והשיב שזה הענין חוזר לכוונת המברך כמו בשאר ברכות, אם כשהדליק נר חנוכה וברך עליו היתה כוונתו להדליק נרות אחרות ברכה אחת לכלן. ואם בירך והדליק ואחר כך נזדמנו לו נרות להדליק, מברך בכל פעם ופעם ע"כ.

והנה המעיין בלשונו יראה שלא הזכיר כלל שהתוספת נרות האלו, הם נרות של הידור, ויתכן שכוונתו שמדליק במקום אחר, בשביל אנשים אחרים. ויש להוכיח כפי' הזה מהא דמוסיף בשו"ת הרמב"ם (סימן רכב) וז"ל, וכן אפילו נזדמנו לו מאה זה אחר זה, ואם כוונתו לנרות של הידור מצוה, איך יתכן מאה נרות, אלא ע"כ שכוונתו להדלקה בבתי אחרים. עוד יש להוכיח מהא דמסיים שם וז"ל, וכך הדין בברכת הרואה, היינו דג"כ תלוי בכוונתו הראשונה, ואם נאמר שמירי בהדלקת נרות של מהדרין, לכאורה פשוט שאינו חוזר ומברך ברכת שעשה ניסים, אבל אם מדבר בהדלקה בבית אחר ניהא.

ברכה על מצוה שיש בה המשך

ולמעשה סיים הגרע"א דבשאלתו האם אפשר לברך על הידור לבד והיינו כששכח לברך מעיקרא על הנרות, יש לצרף עוד טעם לומר דאף בנזכר אחר גמר הדלקתו דיברך. דכיון דצריך שיעור להדלקה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מהשוק, ואם נתן בה שמן פחות משיעור לא יצא אפילו דיעבד, א"כ כל משך הדלקתו עדיין מצותו קיימת ונמשכת, ולכן אכתי יכול לברך עליה עיקר הברכה. והביא בזה מדברי הרא"ש (פסחים א, ג) שהביא שמצות נר חנוכה הוא כציצית ותפילין שמברכים ב"ל" ולא ב"על" מפני שעשייתם נמשכת, הרי שהרא"ש מדמה נ"ח לציצית ותפילין דיש שיהוי במצותם, וא"כ י"ל דכמו בציצית ותפילין מברך גם אחר הנחתם, דעדיין עוסק במצותם הוי, כמו קודם עשייתן, ה"נ י"ל בנר חנוכה.

ואם כן כתב הגרע"א דיש לצרף כאן ג' טעמים שיוכל לברך: א', דעת הא"ר דמברך על ההידור דאז ודאי יכול לברך אח"כ. ב', כיון דמקרי שיהוי מצוה משך הדלקתם י"ל דמקרי עובר לעשייתן. ג', דמצינו שיש פוסקים שסוברין אם לא בירך עובר לעשייתן מברך אח"כ (עי' ש"ך יורה דעה יט, ג), ועל כן כתב הגרע"א דמכל זה נראה לסמוך בנידון דידן דיברך.

אבל כתב שאם קודם שהדליק נרות הנוספות כבו הראשונות, הרי א"א להקל משום עובר לעשייתן, ולכן בזה שוב הדרנא לפלוגתת הא"ר והפר"ח אם מברכים על ההידור, וספק ברכות להקל.

[ב]

צירוף שני בחורי ישיבה בהדלקת נ"ח

שני בעלי בתים הגרים בחצר אחד

הזכרנו דברי התוס' שהא דאמרינן נר שיש לו שני פיות עולה לשני בני אדם, מיירי כשיש שני בני אדם הגרים בחצר אחד. ויש להעיר, שנמצא שהם חולקים על הרב שר שלום גאון הובא בטור (סוף סימן תרעז), שאם יש שני בני אדם שגרים בחצר אחת, אם רוצים להיות מן המהדרין שידליקו כל אחד בפתח ביתו. ומבואר דלדעת השר שלום למהדרין אינו מועיל שידליקו שניהם בפתח החצר, אלא צריך שיהיה ניכר למי שייך הנרות, וכיון שאם שניהם ידליקו בפתח החצר אז אינו ניכר של מי הנרות, ולכן לא יצאו ידי חובתם.

בנין רב דיירים

ולפי"ז יש לפקפק קצת על מה שנוהגים הרבה, בבנינים שיש בהם הרבה דיירים, ויש כמה וכמה מהדיירים שמדליקים בפתח הבנין, שלפי השר שלום גאון יש בעיא, שאינו ניכר למי שייך הנרות. אבל מתוס' מבואר שחולק, שכ' שהא דאמרינן נר שיש לו שני פיות עולה לשני בני אדם, מיירי במדליקין בפתח החצר, הרי לן שיוצאים בזה ששניהם מדליקין בפתח החצר, אף שאינו ניכר של מי הנרות. ומשום כך יש שנוהגין להדליק גם בחוץ וגם בפנים, מדליקין בחוץ כדי לצאת ההידור להדליק בחוץ, וחוששין לשיטת השר שלום גאון ולכן מדליקין עוד מנורה בתוך הבית.

שני בעלי בתים

ועי' בביאור הלכה (ריש סימן תרעז) שהביא מחלוקת ראשונים ואחרונים, האם מהני צירוף לשני בעלי בתים שאינם אוכלים על שלחן אחד. [ועי' בספר שבות יצחק שלדעת

הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שני בחורי ישיבה יכולים להשתתף בהדלקת הנרות לכו"ע, הואיל והם אוכלין על שלחן אחד].

ויש להוכיח כדברי המקילין מדברי השר שלום גאון, שכתב שהיכא שיש שני בעלי בתים שגרים בחצר אחד ידליקו בפתח הבית או שישתתפו ביחד, הרי לן להדיא שמועיל צירוף אפילו היכא שכל אחד מחויב בפני עצמו.